

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmontelen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Róthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előzetési pénzek és
kiadás körüli panaszok bérmontve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petit sor egyzeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőnél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyílt-tér sora 15 kr.

A veres könyv.

Pest, május 22.

(a.) Ma osztották szét „A cs. kir. közös külügyminiszterium levelezéseinek 5 ik számát az ugynevezett veres könyvet, mely az 1870. évi novembertől 1871. ápril végéig írott külügyi diplomatiái okmányokat foglalja magában. A legújabb piros könyv terjedelm tekintetében kiállja a versenyt legübb elődjével 89 oldalra terjed s összesen 105 darab okmányt, továbbá a londoni Pontus értekezlet hat jegyzőkönyvét a Fekete tengerre vonatkozó új szerződés szövegét foglalja magában. Ez okmányok a toldalakon kívül — mely a londoni conferentia jegyzőkönyveit adja vissza — négy kategóriába sorakoznak. Legelőbb a londoni értekezlet jó s ez két részre oszlik; az első — az 1-től 58-ig menő okmányok — a párisi szerződés felül vizsgálatával, a második — 59 — 83 okmány — a Duna kérdéssel foglalkozik. A második főrészt — 84 — 94 okmány — a francia köztársaság elismerését, a harmadik — 95 — 100 okmány — a Dunafelvidék letelepítését, a negyedik főrészt 101 — 105 okmány — a tengeri jog iránti határozatok felülvizsgálatát tárgyalja. Ennyit a külügyi miniszterium legújabb produc-tumának alaki részéről.

Mi a közlött okmányok természetét és tartalmát illeti, általános jellemvonásuk az, hogy noha u j a t épen nem hoznak a nagy közönség tudomására, mégis érdekessé a figyelemreméltóknak mondhatók. A birodalom politikája a londoni értekezlettel szemben lényegileg megtalálható az I. és 25. sürgönyben. A conferentia tervének felmerülése előtt B u s t gróf kijelenté, hogy a birodalom nem óhajta, nem keresi a háborút, de azért szilárdan visszautasítja az orosz részről intézett megfélemlítési kísérleteket, ámbár mindaddig nem akar más eszközt alkalmazni, míg a pétervári kormány csak nyilatkozatokkal és szavakkal harcol. Különbö Beust gr. egészen Angliára bizza a kezdeményezést s kijelenti, hogy a londoni kormány minden esetben számíthat az ő támogatására, s hogy követni fogja Angliát mindenüvé, hova az menni akar. „Post festa cantare“ nem igen kellemes dolog. Azonban nem tartóztathatjuk vissza azon nézetet ma is, midőn már késő van, hogy a londoni értekezlet aránylag kevés sikerének s az orosz győzelemnek oka épen az volt, mert Ausztria-Magyarország vakon Anglia vezetésére bízta magát s lemondott az erőyes initiativáról, pedig Londonban oly férfiak ültek, és ülnek ma is a kormányon, kiktől mindent inkább lehet várni, mint határozott fellépést. Lord Granville ellenkezőleg inkább arra szorult, hogy öt vontassák, ő sohasem fog vonatni senkit, ő magától soha sem fog előre menni. Anglia barátságára, noha egyelőre még csak erkölcsi súlylyal bír, mi is sokat adunk. Azonban Beust gróf a barátságot kétség kívül akkor értelmezte volna leginkább oly módon, mely a két állam érdekeinek legjobban megfelel, ha maga állott volna a diplomatiái actió élére.

A második s a londoni conferentiára vonatkozó fontosabb okmányban Beust gr. utasítást ad Apponyi gróf értekezleti meghatalmazottnak. A sürgöny főpontja az, hogy megbizsa Apponyi urat, miszerint az értekezlet mindenekelőtt azon elvet nyilatkoztassa ki, mikép egy szerződő hatalomnak sem áll jogában valamely collectiv szerződést saját belátása szerint megszüntetni vagy módosítani, hanem minden legkisebb módosításhoz az összes szerződő felek beleegyezése szükséges. Beust gr. megbizsa Apponyi urat, hogy hívja fel Granville angol megbizottat a conferentia elnökét, hogy ezen declaratióval nyissa meg

a tárgyalásokat. Ha pedig Granville ur erre késznek nem nyilatkoznék, úgy megbizsa az osztrák-magyar meghatalmazottat, hogy a tárgyalások kezdetekor ő terjessze elő ezen declaratiót, s gondoskodjék, hogy az a jegyzőkönyvben helyt találjon. Ezen declaratio a conferentia első ülésében január 17-én csakugyan előkerült s az összes résztvevő hatalmak — tehát Poroszország részéről is — aláíratott s mint a jegyzőkönyv külön melleklete hitelesített. Franciaország képviselője Broglil herczeg márczius 13-án, ama napon, midőn az értekezlet többi megállapodásait magáévá tette, ezen nyilatkozatot is aláírta. Ha ezen írásbeli declaratio csakugyan vissza fogja az egyes hatalmakat a szerződés-szegésektől tartani, úgy megalkotása Beust grófnak bizonyosan érdemül fog számíttatni. Csak az a kérdés, hogy ez írott malasztanak leszen-e anynyi ereje, hogy valamely adott esetben valóban gátul szolgáljon netaláni szerződéstörések ellen!

A Duna-kérdésre vonatkozó okmányokból az tűnik ki, hogy Beust gróf gondosan iparkodott Magyarország e tekintetbeni óhajairól és érdekeiről tudomást szerezni s Londonban megbizta Apponyi gróft, hogy a Duna-kérdést főleg Széchen grófnak, ki az értekezleten leginkább a magyar szempontot képviselte, engedje át. A török kormányt folytatott alkudozások alkalmával is előbb meghallgatta a magyar minisztertanácsot, s csak ennek nyilatkozatai alapján küldötte Konstantinápolyba utasításait s határozatait. Ez alkudozások eredménye ismeretes. Mind az európai Duna-bizottság, mind a parti államok bizottsága továbbra is meghosszabbított, hogy a partmunkálatok költségeinek fedezésére vámszedés lön megengedve stb. mely dolgok értékéről és horderejéről már előbb nyilatkoztunk volt, midőn az ismert polemika a bécsi és pétervári hivatalos lap között megindult. A veres könyv egyéb részéről legközelebb fogunk bővebben szólni.

Pest, május 22.

(?) Az igazságügyminiszteri tárcza jelöltjei naponként szaporodnak. Tudvalevő, hogy a miniszterelnök ilyenmő elhatározásait a legmélyebb titokban tartja, s volt már miniszteri kinevezés, melyről a miniszter-társak is csak a hivatalos lapból értesültek. Így nem csodálhatni, hogy a „beavatott“ körök is e tárgyban olykor rosszul vannak értesülve, vagy hogy ma két lap Bittó Istvánt nevezi miniszteri jelöltnek, de azon hozzátétellel, hogy a tárczával nincs még megkínálva.

— A horvát bán lemondásáról szóló hírek, mint hivatalos helyről biztosítanak, teljesen alaptalanok.

— Biztos forrásból afelől értesülünk, hogy a határörvidék polgárosítására vonatkozó rendelkezések végmegállapítása Bécsben most történik, s ezek azonnal közzétételnek, a mint a reichsrath képviselő háza hozzájárul az urak háza által a hányad-törvényjavaslatlatban tett módosításokhoz. A polgárosítás fedelmi parancsa fog végbemenni s hozzátehetjük, hogy tetteles foganatosítás egy a határörvidéken felállítandó kir. biztosság által történik, mely a magyar kormány között az összekötő kapcsolatot képezi. Egyszersmind fölemlítjük, hogy a zágrábi országgyűlés összeülése alkalmasint újra elhalasztatik, hogy ez országgyűlésen a határörvidék polgárosított részének képviselői is megjelenhessenek.

— A m. kir. honvédség számarama az előléptetési szabályzatnak tervezete már elkészítettett és véleményadás végett egy bizottságnak adatott át. Az előléptetési szabályzat tervezetében a sorban eszközöndő előléptetés és a soron kívüli módokat vétetett fel. A tetteles állományban megüritült főhadnagyi és századosi helyek betöltésénél mindig 2 hely sorban lenne betöltve, egy soron kívüli és a negyedik a hadseregben átlépő tisztnek lenne fenntartandó. A megüritült törzstiszti helyek közt kettő mindig a sorban való előléptetéssel, egy pedig a soron kívüli lenne betöltendő.

A szabadságolt állományban megüritült főhadnagyi és századosi helyek közt, három sorban, egy pedig soron kívül lenne betöltve. Századosok csakis a sorban lennének őrnagyokká kinevezendők. Hogy valakit hadnaggyá lehessen előléptetni béké idején, 1 évi szolgálati időt kívántatnék, századosi előléptetésre 4 évi alantias tiszti szolgálat, őrnagyra 4 évi századosi tiszti szolgálat, ezredesre pedig 3 évi törzstiszti szolgálat kívántatnék. A tábornoki tisztségbe való előléptetés rangfokozathoz nem lenne kötve. A sorban való előléptetéseknek csakis az őrnagyságra aspiráló századosok kötelesek bizottság előtt vizsgát letenni. A soron kívüli előléptetést mindenkor bizottság előtti vizsgatétel előzi meg. Háboruban a szolgálati idő kelleke nem kívántatnék. Rendkiüli érdemeket szerzett egyének mind béke, mind háboru idején rendkívülien léptethetnek elő.

A delegatiók köréből.

Bécs, máj. 22. A magyar delegáció megnyitó ülését Majláth kornök alatt tartotta, ki rendes elnöké s Bittó alelnöké választott. Előzők beszédében utal a pragmat-sanctio alapján kötött szerencsés kiegyezésre, s a küleseményekre utalva kiemeli annak szükségét, hogy a birodalomnak a védképesség eszközeinek megadása által, kifelé biztos alap nyújtassék. Lónyai közös pénzügyér betérjeszt a budgetet és a vörös könyvet azon közleménnyel, hogy a császár holnap fogadja a delegatiót. Ezt az albizottságok megválasztása követte.

A hadügyi bizottságban elnök Bittó, jegyző Bujanovics; a külügyben elnök Széchen, jegyző Szogyényi; a pénzügyben elnök Zsedényi, jegyző Prilezky; a tengerészetben elnök Zichy, jegyző Kemény.

Bécs, május 22. A reichsrathi delegáció Pasotini kornök alatt nyitotta meg ülését; elnökül Schmerling választott, ki megköszönve a megtiszteltetést, kiemeli, hogy a mult delegatiók szétoszlása óta semmi nevezetesebb nem történt s a helyzet csaknem ugyanaz maradt, mindamellett kötelessége a delegatiónak az előterjesztéseket gondosan megvizsgálni, hogy az államháztartás lehetőleg megkíméltessek. Beszéde végén háromszorosan élteti a császárt. Alelnökül Vidulich választott, mit a jegyzők és hitelesítők választása követett. Beust közölte, hogy a császár holnap délután 2 órakor fogadja a reichsrathi delegatiót s ezután előterjeszt a közös államháztartás előleges költségvetését emlékiratokkal s magyarázatokkal együtt, valamint a vörös könyvet. — A hadügyér Pöck altengernagyot mutatja be, a tengerészeti budget képviselőjéül.

Bécs, máj. 22. A magyar delegáció elnöke Majláth A. gróf, alelnök Bittó, jegyzők Bujanovich, Széll és b. Miske. A hadügyi bizottság tagjai: Bittó, Bujanovich, Eber, Ördödy, Petrovay, Szeniczey, Széll, Trefort, Ürményi, Wahrman, Zichy F., Paczolay, Harkányi, Ormos, Battagliarini, Mihályi, Szapáry gr., Erdödy gr., Zichy H. gr., Hunyady gr., Maljevacz Kálnoky gr. és Szentpály. — A tengerészeti bizottság tagjai: Almásy Gy. gr., Erdödy J. gróf, Zichy J. gróf, Wass gr., Ciotta, Királyi, Fodröczy, Kemény Gábor báró. A külügyi budget-bizottság tagjai: Haynald, Szapáry G. gr., Széchen gr., Apponyi gr., Zichy Fer. gr., Károlyi Al. gr., Prónay b., Andrássy A. gr., Bohus, Pulszky, Szogyényi, Falk, Hodossy, Földváry, Turry, Barcsay K., Pejasevich. A pénzügyi bizottság tagjai: Pankovits, Miske, Mikes, Fiáth, Jancsó, Boemches, Rudies, Prilezsky, Zsedényi, Wodjaner. A gazdaságügyi bizottság tagjai: Szapáry A., Vodianer, Kemény. A naplobizottság tagjai: Apponyi, Király Miske, Szentpály, Mihályi és Ormos.

Bécs, máj. 22. A delegáció alkotmány-pártja a következő jelölteket tűzte ki a budget-bizottságba: Unger, Hasner, Winterstein, Dobelhoff, Haertl, Hartig, Wickenburg, Banhans, Klier, Chlemetzky, Sturm, Vanderstrasz, Giskra, Raebauer, Grosz, Demel, Herbst, Kuranda, Figuly, Lasser és 4 lengyel.

— Ami a delegáció tárgyalásai tartamát illeti, itt — kormány körökben — általános az a hiszik, hogy négy hét alatt a közösügyek tárgyalása végét érendi, minthogy semmiféle elvi kérdés nincs, mely eldöntő volna. Legfőkébb a hadügyminiszterium előterjesztésének a tüzésre vonatkozó pontja, valamint a mult delegáció által megállapított hadiszerek összegyűjtésének kiegészítése fog nehézséget képezni.

Illetékes helyről arról értesülünk, hogy a német delegáció tagjai azon török fejteket, hogy belebocsátoknak ugyan a közösügyi előterjesztések tárgyalásába, a végmegszavazást azonban azon felelettől teszik függővé, melyet ő felsége a birodalmi tanács által hozzá intézendő feliratra adand.

Természetes, hogy ugyanazon indokok, melyeket a deákparti lapok a bécsi körökben mult hetekben fölmerült azon terv ellen fölhoztak, mely szerint

t. i. a delegatióválasztást megtagadnák, erre is alkalmazhatók. És miután a bécsiek ezen indokok folytán szándékukról elállottak, nem is adunk volna hitelt e híreknek, ha igen tekintélyes kufor-rásokból nem meritjük vala. Vagy tán fenyegetés az egész.

A szegedi kir. biztos és a „P. Lloyd.“

Szeged, máj. 19.

T. szerkesztő ur! Engedje meg, hogy a „P. Lloyd“-ban a helybeli kir. biztosság ellen megjelent támadásra e becses lapokban tehessük meg észrevételeinket.

Hogy az országgyűlés meddig szavazza meg a költséget, s hogy a kir. biztosság hatáskörét mikép szorítja meg, az nem tárgya czáfolatunknak. Minél rövidebb időre, s minél szűkebb körre lesz az szorítva, hitünk szerint annál inkább fog annak a kir. biztos örülni, mert oly körülmények közt, mint a mostaniak, hol egyesek érdekében mindenféle beavatkozásnak, sőt még oly megtámadásnak is, mint a „P. Lloyd“-é, ki van téve, ugy sem folytatja feladatát azon odaadással, mint azt a nagy munka befejezése megkívánja.

Mi részünkről csak a czikk azon részére válaszolunk, hol a „P. Lloyd“ nem elégedvén meg a képviselőháznak adott jó tanáccsal, a kir. biztos eddigi működését veszi bonczkás alá.

S mik vádjai? Az, hogy a kir. biztos hatalmi jogkörét kiterjesztve, kisebb büntényeket, mint lopás és sikkasztás is, vizsgálat alá vett, hogy az elfogatás s fogságban tartás felett önhatalmilag a törvényszék nélkül intézkedik, hogy a vizsgálatot saját közegei által vezetteti, s végre, hogy rabjait földalatti börtönökben tartván, sétálni csak álaroz alatt ereszt, s hogy minden ériatkeztől elzárja, s rabkosztot tartva őket, naponként csak egyszer ad nekik enni, mely bánásmódot még az absolutistikus korszak alatt divónál is inhumanusabbnak mond.

Lássuk egyenkint e vádakát.

Hogy a kir. biztos hatalomvágya, nem ismerve határt, oly kisebb büntényekre is kiterjeszkedik, mely megbízatása körén túl van, mint lopás és sikkasztás, ez csak annyiból való, ha oly emberek követik el, kik már nagyobb beszámításu büntényeket is elkövetvén, ezt is bevallották, de egyebekben csak annyiban, mennyiben van több oly büntény, mint bankóhamisítás és postai sikkasztás s lopás, melyet a kir. biztos csak utólagosan az illető miniszterium megkeresésére vont vizsgálat alá. Volt számtalan eset, hogy lopások-, csalás- és sikkasztásért is folyamodtak egyesek a kir. biztoshoz, de ezt ő legnagyobb részben az illető hatósághoz utasította.

Hogy ugy az elfogadást, mint a vizsgálatot a kir. biztos saját hatáskörében, saját közegei által teljesíti, az jogában áll, ment ezzel elenkező utasítása neki soha sem volt, sőt azáltal, hogy a trvszék csak hónapokkal később s akkor is csak átadott ügyek megbírlására, nem pedig megvizsgálására küldettek ki, s hogy az országgyűlés a kir. biztosi vizsgáló bíróság személyzetének költségét megszavazta, ugy a kormány, mint az országgyűlés által is helyben hagyott. A kir. biztos kideríti a büntényt s nagyrésben készen adja azt az a csekély, s csakis vádlói s itélői személyzettel ellátott törvényszéknek, mely aztán jogérvényesen határoz ugy az ügy, mint a személy felett.

Hogy az a praxis, melyet a „P. Lloyd“ emleget, Szegeden nincs használatban, igaz, de hát hol van az? Mutasson hazai törvénykezésünkben egyetlen egy tvszéket, mely hasonlóság járna el, mindenütt az elfogatás rendelet nélkül történik, s az elfogott egyén sokszor csak hónapok mulva kerül a tvszék elé. Ez kétségtől vizsás állapot, de oly vizsás, mely általános, s ha ezer meg ezer szegény embert ér, miért történnek ez alól kivétel midőn gazdagról van szó? Ha valaki e vizsáságot általában meg akarja szüntetni, igaza van; — de kivétel s privilegiumnak nem lehet helye.

A „P. Lloyd“ említett rendszere egy rendezett fenytő törvénykezés kifolyása, nem olyan százféle gyakorlatból egyes hatóságok szerint önkényesen összeállított, mint a miénk!

S tudatja-e a „P. Lloyd“ czikkírója, hogy oly eljárás, mint az ott említett, nálunk csak a vizsgálati fogságot hosszabbítaná.

Hogy sok rab sokáig tartatik vizsgálati fogságban, az megtrénthetett, de ez oly végtelen bonyolódott s oly sok ügy mellett, mint az itteniek, épen nem csodálható, kivált miután tudjuk, hogy más egyedül álló vizsgálatokat sem lehet gyorsan befejezni. Hogy külföldről hozzak példát, a polgári szabadság egyik elismert hazája, Angolországban, Boulton s társait még a mult évi áprilban fogták el, s még csak most foly ügyüknek tárgyalása. Pedig mint cause celebré-re ott bizonyosan sok figyelmet fordítottak, s nem is oly bonyolódott az ügy, hogy kifejtése valami rendkívüli nehéz munkába kerülne. S e mellett azon rabok közt alig van, ki még sokkal több időt nem fog börtönben tölteni.

Lapunk mai számához egy fél iv melléklet van csatolva.

Hogy csak egy példát hozzak fel, Kecskemét városa és vidékéről mintegy 200 ember van Szegeden, de kérdésközdjök után a „P. L.”, hogy van-e ezek közt egy ártatlan is?

A kir. biztos eresztett ki egyéneket, de csak kezességre, s olyanokat, kik később el fogják itélni. El jogot minden szolgabíró gyakorolja a „P. Lloyd” ezt éppen a királyi biztostól akarja elvitatni?

Ami a bánásmód feletti vádjait illeti, az nem igaz, hogy a rabok föld alatti börtönben tartatnának, ilyen a szegedi várbán egyetlen sincs. Hanem vannak földszintre épített s földdel fedett kamrák, melyekben 48 előtt politikai foglyok tartattak, azután pedig részben városi foglyok börtöne volt, részben katonák által lakottak s lakatnak jelenleg is, s e helyiségek is a m. kir. mérnöki hivatal kiküldöttje, utasítása s terve szerint alakították át.

Hogy a rabok álaroz alatt járnak, igaz, mert különben a vizsgálat kijátszása nélkül egy udvarban 4—5 börtönből nem sétálhatnának s így a százon felül bíró börtönök lakója ritkán élvezhetne szabad levegőt. Igaz az is, hogy a koszt csak 24 órában jár kis kivétlől nem lehet élelmezni senkit. Ámde nem fog senki megbotránkozni, ki valaha bűnvádi ügyekkel foglalkozott, s tudja, hogy mily nehéz ilyes alkalommal kiválni nagyszámú raboknál az összejátszást ellenőrizni, s olyan koszt, mint Szegeden a raboknak van, sem megyei, sem állam-fogházban nem adatik sehol; mert Szegeden a bérli nem számíthat arra, hogy szemet hunyjanak bizonyos esetekben, — minek aztán a rab adja meg az árát.

Különben benn a profosznál külön koszt is kapható, s ezenkívül a raboknak több ízben külön hus-étel, sör, bor is adatik.

Hogy az érintkezés csak engedéllyel s akkor is ritkán történhetik, az is világos, mert akkor akár egyebet sem kellene tenni, mint rabokat mutogatni, erre pedig oly számos s biztos személyzet nincs. Ilyen dolgot pedig a szolgára bízni nem lehet.

Hisz csak éppen a napokban történt, hogy egy vizsgálati rabunk (a „P. Lloyd” tudja, kinek) az igazságtügyi minisztérium megengedte, hogy üzleti dolgokról férjével beszélhessen. Ő azonban nem jött, hanem küldött maga helyett 3, mond három egyént, kik a főügyész jelenlétében sem átalították üzleti ügyek helyett azzal biztatni a rabot, hogy ne féljen, nemsokára szabad lesz. Lehetett-e ily egyéneknek még kihívó s követelő modorban tett más kívánságait is teljesíteni?

Ime ezen vádakat azok, melyeket a kir. biztos ellen a „P. L.” felhoz s mely bánásmódot a legabszolutistikusabb rendszer alatt is hátrább helyez. Lehet, hogy szigorubb mint az, de nem inhumanus, s hogy jobban megfelel a célnak, bizonyítja az eredmény. Addig nem is lesz Magyarországban rendes közbiztonsági állapot, míg a vizsgálati rabok a külérintkezéstől meg nem óvatnak.

S most nem folytatjuk tovább a vitát, hagyunk másokkal, hisz azan urak, kik a „P. Lloyd”-ban felkeverték az epét, ma már örömjongva ülnek a szegedi vár előtt, azzal fenyegetvén bennünket, hogy a mostani cikket, még csak kezdet, lesz még több is.

Ők hatalmas urak, tehetik, de mi állunk elébe, mert az igazságnak meg van az a jó tulajdona, hogy nem fél senkitől.

TÁRCZA.

A magyar színészi congressus, s annak hordereje.

I.

Nemzetiségi s művelődési szempontok egyiránt az elsőrangú kérdések sorába emelik nálunk a magyar színészet ügyét, ma inkább mint valaha, midőn a germanisatio társadalmi életünkben száz meg száz nyílt és titkos utakon igyekszik nemzeti nyelvünk s jellemünkhöz férni. Azért örömmel közzöljük az itt következő s szakavatott újszeretettel irt cikksorozatát a „Bp. Közlöny”-ből, mely általában a nemzeti színészetet illető ügyeknek mindig kiváló tért enged jelesebb aesthetikusaink s dramaturgjaiknak.

Az ember nem csak kenyérrel él, nem csak anyagi jólétet, hanem szellemi táplálékot is kíván. Ez különbözteti meg az állatoktól. S valamint csak akkor lehet igazán épnek s egészségesnek mondani, ha tehetségei összhangban vannak: úgy igazán boldog sem lehet, ha ez összhangzatnak megfelelőleg tehetségeit nem fejlesztheti, s nem elégítheti ki. Ugyanez mondható a nemzetekről is. Hol csupán az anyagi jólétre törekseink, csak a hasznat lesik, s a tudományokat, költészetet és művészeteket mellőzik, elhanyagolják; vagy megfordítva, hol téletlenség és szorgalom hiányában a szegénység és nyomorúság kap fel: ott a nemzetnek napjait meg vannak számolva; kórságban sinlik, s ily válság kitörése várható, melytől a lét vagy nemlét függ; — szerencsés, ha a kóranyagot megtisztulva fellábadozik s ismét friss erőben emelheti fel fejét!

Tagadhatlan, hogy korunk, s vele a mi nemzetünk is most főképp az anyagi jólétre törekszik, s a haladást leginkább ehez méri. Akik azt hitték és hiszik, hogy ezzel a szellemi is fokozódni fog, e buzgóssággal meg lehetnének elégedve, ha a tapasztalat meg nem győzné, hogy a gyors vasutak mellett a szellem utai kezdenek elakadásni. Ezekon gyors haladásról szó sincs; a szekerek, ha nem a politikát vagy divatot viszik, fennakadnak, vagyis inkább lesüppednek, s a pegazusok csak úgy csomagnak; — s művészeink? — akik tehetik, külföldre mennek jobb vásárra; akik pedig hon maradni kényserülnek, milyenek például a színészek, kevés és nagyon is szűkkörü kivétellel tengődnek. Hogy a tudós, ha egyszersmind nem tanár, vagy más valami, tudományos művei után megélt volna, arranálunk még kevésbé van példa, mint másutt. Pedig hogy a mi nemzetiségünknek, — nemzetünk legvalódiabb fenntartó

Vallás-kérdés a honvéd-zászlók felszentelésénél.

A kassai honvédkerületi parancsnokság által kérdés intéztetvén aziránt: vajjon a zászlószentelési szertartások minden esetben a róm. katolikus egyház ritusa szerint történjenek-e? erre nézve a honvéd minisztérium következő körrendeletet bocsátott ki: „Mintán az 1848. XX-ik s az 1868. LIII. törvényozikk által a róm. kath. vallás házában uralkodó lenni megszűnt, s a törvényesen bevett vallásfelekezetek egyenjogusnak tekintetnek, de vonatkozva különösen az utóbb idézett törv.-czikk 19. és 21-ik §-aira, — az, hogy a honvédségi zászlószentelések csak is róm. kath. egyházi szertartások, szerint lennének fogantatosítandók egyáltalában el nem fogadható. — Ellenkezéleg mi sem áll utjában annak, sőt a valódi egyenjoguság elvéből kiindulva, semmiképen meg nem gátolandó, hogy oly zászlóalj területén, amelyek tulajdonilag protestans vagy görög-keleti vallást követők által állanak: a zászlószentelés ezen utóbb nevezett vallásfelekezetek egyházi szertartásai szerint menjen végbe. Vegyes vallású területeken pedig azon, — az ildomosság s kölcsönös valódi türelem elvei által ajánlt eljárás követendő, hogy a zászlót ugyanegy ünnepélyen mindkét, vagy három felekezetbeli lelkész megáldja a maga módja szerint, — az egyházban végbeműködő szertartást a legnépesebb felekezet lelkészének tartván fenn, míg a másik felekezet lelkésze a szabad téren tartat beszédet, s áldhatja meg a zászlót. Ily esetekben a kerületi, illetőleg a zászlóaljparancsnok urak tapintatától megváratik, mikép a szertartás legjobb egyetértéssel végbeműködő módzatai iránt, az illető egyházi és világi hatóságokkal előre tisztázva jöjjenek, hogy az ünnepély ahoz képest, a vallási egyenjoguság és lelkiismereti szabadság nagy elveivel hiven, senkit sem sértve, mindenkinek egyházi szertartásait tisztelőben tartva, egy kölcsönös szeretetben élő nemzet felvilágosult fiaihoz méltóan menjen végbe.

A szerb congressus.

Karloviczon, máj. 19.

Tegnap a szerb congressusi ülés a patriarchatus administratora által megnyitott. A püspökök közül meg egy sem jelent meg s a következők is még fele hiányzik, de legközelebbi megérkezéseiket bejelentették, mivel hogy a meghívást későn kapták. A terem közönséggel megtelt és a küldöttség által meghívott elnökök zajos éljennel fogadták. Megnyitó beszédében az administrator, mint elnök, a követeket üdvözölte és bokros teendőik fontosságára emlékeztetvén, lehetőleg gyors tárgyalásra felkérte, egyuttal elősorolta ama tárgyakat, melyeket a congressusi bizottmány tárgyalásra javaslatképpen előkészített. Ezek a következő munkálatok: az iskolai törvényjavaslat, a románokkal való kiegyezés, az egyházi, nemzeti alapok és javak kezelése, a közbeség rendezéséről fennálló szabály revidisio, a püspökök javadalma, az újvidéki püspöki lak építése, a pesti Tököly-intézet átalakítása; továbbá nemzeti könyvtár, nemzeti muzeum és levéltár felállítása. Legnagyobb tetszést aratott ama szavaival, melyekkel óvatosságra inté a congressust azon okból, mivel olyanok is figyelemmel kísérik munkálkodását, kik a világ ítélőszéke előtt a congressusi működés

alapjának, — a szellemi vakolatra nagyon is nagy szüksége van, azt tán mutogatnunk sem kell. A közelmúltban eléggé meggyőződhetünk erről; csak hogy mi a mily hamar nekibushulj magunkat és szakált eresztünk, éppen oly hamar kiborotválkozunk, s örvendezünk meg az oly szép időnek is, milyenről azt szoktuk mondani: az ördög veri feleségét; silyenkor csakhamar feledjük a tényezőket, melyekhez rosszabb napjainkban életmentőül kapkodtunk.

Egyik ilyen tényező a színészet. Imitt-amott tettek, tesznek is érte valamit; de ha mint egészet tekintjük, sehogy sincs okunk örvenedezni.

Hogy baj van, azt eléggé igazolta a congressus. Színigazgatók, szintársulatok küldöttei, mind a rendezést sürgettek. Egymás iránti kíméletből nem tárták ugyan fel a sebeket úgy, mint azt a gyógyszer megválasztása kívánja volna; de a vevény, melyet hamarjában összeztak, az avatottak elég tanubizonysága a betegségről s annak okairól. De nemcsak a rendezetlenségben van a baj oka; a részvét s pártoltság sem igen tolja előbbre Thespis kólyáját. A közönségek azt mondják: „Hogyan pártoljuk, mikor oly rozsa a társaság!” A szintársulatok pedig azt: „Hogyan legyünk jobbak és teljesebbek, mikor így sem tudunk megélni?”

De mielőtt a congressusról s annak horderejéről szólanánk, tán helyén lesz részben időznünk azokat, miket ez ügyről e rovatban pár évvel ezelőtt elmondunk; az állapotok azóta keveset változtak.

1869. július 4-én ezt mondtuk:

A szerbek erősen pártolják színészeiket; (Erről volt a szó), az ily kirándulások alkalmával a tagokat többnyire mindennel ellátják, és szerencsésnek érzik magat, ki színészt kaphat házához. A mi vidéki színészeink e szerencsének nem igen örvendhetnek; sőt némely város szerencsésnek érzik magat, ha némely társaságon minél előbb tul adhat. Nem csupán a részvétlenség ennek az oka, hanem a vidéki színészet rendezetlensége is. Erről többször szözlöttünk; s felfedeztük legtöbbször sebeit, — de az orvoslat még mindaddig elmaradt. Sok az igazgató, kinél nincs sem erkölcsi, sem anyagi biztosíték; s így nem csoda, hogy amilyen a fő, olyan a testület is. Mi tiszteljük a művészetet és is az iparszabadságot, de itt nem néhány konfár szabó, vagy vargáról van szó, kik az embert két rőf posztóval is kiszabják nadrágjából, — vagy oly eszmát huzatnak fel velünk, melyben minden tyukszemünk egy keserves jalkiáltás: itt magasabb érdekek forognak fenn. Ném is említve a művészet, irodalom, közérkölség és civilisatio érdekeit, maguk a színésztársulatok és közönségek ér-

dést kicsinyelni és becsuteleníteni törekednek. Eme szavait percig tartó viharos helyeslés követte.

Bejelentette továbbá a m. kir. cultusminiszter átiratát, mely által értesített, hogy ő felsége a congressusi üléseknek újbóli felvételét legkegyelmesebben jóváhagyó tudomásul venni méltóztatott.

Tudósította továbbá, hogy 2 világi és 1 egyházi congressusi követ időközben meghalt és két követ megbízást látette. Az elhunytak iránti sajnálatát a congressus felállással fejezte ki, a két utóbbi leköszönt követ helyére az új választásokat elrendelte.

Az ülést a patriarchatus administratoránál nagy díszbél követte, melyre valamennyi követ megjelent, s melyen az első felköszöntés Ő cs. és apost. kir. Felségére történt, melyet aztán más felköszöntések is követtek. Ma és holnap zárt értekezletek tartatnak az iskolai törvényjavaslat tárgyában. A legközelebbi nyilvános ülés hétfőre tüzetett ki.

Franciaországi ügyek.

Arad, május 23-án.

A versaillesi táviratok jelentik, miszerint a kormány csapatai 21-dikén délután két kapun át bevonultak Párisba. Közelebbi részletek még hiányoznak, — s még most nem lehet megmondani, hogy a commune nek, mely a torlasz-harcban keresend valószínűleg végmenedéket, mikor tün le egészen csillaga. A hadászati események részleteit illetőleg az alább adott táviratokra utaljuk olvasóinkat.

Azon nehézségekkel szemben, melyeket a versaillesi nemzetgyűlés monarchikus jobb oldala gördít Thiers elé, a mérsékelt köztársaságiak pártja (a Fera-clubb) azon határozatot hozta, miszerint a nemzetgyűlésen indítvány tétessék Thiersnek 2 évre a köztársaság elnökévé leendő megválasztását illetőleg. Az „Ind. Belge” egyik versaillesi tudósítója szerint a köztársasági baloldal szintén elhatározta ez indítványt támogatni. A képviselők meg egy más clubbja is ugyanebben állapodott volna meg. A nevezett tudósító úgy hiszi, miszerint az indítványozók 278 szavazat felett rendelkezhetnek, míg ellenük csak 203 képviselő fogna talán szavazni: tehát alapos reményük van, indítványukat keresztülvihetni. Ez egész ügy azonban jelenleg egyidőre elnapoltatott. A Fera-clubb tagjai ugyanis 17-én Thiersnek látogatást ténen avégből, hogy szándékukról őt értesítsék: a végrehajtó hatalom feje ennek fogantatása ellen nyilatkozott. Bebizonyítani igyekezett előtűk, hogy az időpont rosszul van választva; az ő tekintélye ugyanis, melyre pedig a jelenlegi viszonyok közt szerfelett szüksége van, nagyon meggyengítettnek azáltal, ha a nemzetgyűlésen egy igen jelentékeny kisebbséget maga ellen felingerelne. Ez esetben ugyanis nagyon bajos volna neki a felkelés legyőzése végett szükséges intézkedéseket megtenni, miután a tábornokok vonakodnának parancsait teljesíteni. Kérte tehát a küldöttséget az indítvány elnapolására, és azt csakis azon esetben tenni meg, ha a nemzetgyűlés monarchikus pártjai megkezdik üzemeiket, és oly indítványokkal lépnek fel, melyek a köztársaság érdekeit veszélyeztethetik. A küldöttség engedett e kérelemnek.

Párisból írják: Mayer ezredes, ki a nemzetör-ség szervezésével volt megbízva, közzétette azon

deke is megkivánná, hogy az ily igazgatók bizonyos erkölcsi, szellemi és anyagi biztosítékot mutassanak ki, s csak az ilyenek kapjanak concessát.

A közelebbi korszakokban értettük a bökészséget a concessátok illetőleg: mert a cél nem a magyar színészet emelése, hanem süllyesztése volt. Kaptak concessát oly kétes nők is, kik csak a bérletpénzeket szedték fel, s odábbálltak, és az soha eszük ágában sem volt, hogy társaságot is szervezzenek. Tehát a rendezést először is az igazgatókon kellene kezdeni. Azután az oly szomszéd városoknak, melyek színészetet egész éven át nem képesek tartani, egyesülnök kellene, hogy egy-egy társaságot felválva tartsanak. Így az ország mintegy magától színészerületekre oszlanék; a városok meg volnaának kímélve azon csapásoktól, melyekkel most egy-egy kóbor gyűlévés csapat látogatja meg; s a jobb társaságok azon gyakori nagy és költséges utazásoktól, melyeknek most ki vannak téve. Most néha egy hónapig sem keresik meg azt, mibe az utazás került. De még ennél is nagyobb baj a nagy napiköltség. A társaságok többnyire nem is maguknak, hanem ennek lerovására keresnek. Ebből az oroszánrész az igazgatót illeti, ki egy pár száz forintot — néha annyit sem — érő holmijáért naponta 3—4—5 forintot vesz. Egy pár nagyobb várost kivéve, milyen Debreczen, Kolozsvár, Kassa s tán Arad (?) másutt nem is segítik a társaságokat semmivel. Ingen színhárról szó sincs; sőt még ott, hol az egész országban gyűjtött pénzből épült a színház, a legmagasabb díjt követelik. Néhány uri ember körme közé kaparítja az ügyet, s számol az uristennek és magának. A hol egyesek nem saját zsebékből, hanem közadakozásból építenek színházat, a hatóságoknak kellene szigorú számadást követelni, s az ellenőrködést vinni. Míg ez nincs, szinte azt kell kívánnunk, hogy ne épüljenek színházak; mert ott többnyire rosszabb dolga van a színészetnek, mint a termekben volt. Először is két-három anyai díjt kell fizetni a színháért, mint fizettek a teremért; másodsor meg a világítás joga is bizonyos pártfogoltaknak kezében van, kik aztán kettős-hármas árat követelnek. E kívül még sokféle czime van a követeléseknek. Másutt még a kisebb városok is subventionálják színházaikat, nem hogy holmi követelésekkel állának elő; pedig csak halmai maguk mag, a civatőraili nálunk többnyire nagyobb szükség volna. (Fajdalom, hogy ezt oly kevesen akarják megérteni, s oly kevesen követik a derék és lelkes Debreczen példáját, s maradnak ugynevezett parasztvárosok, holott polgári városok lehetnének!)

Ezelőtt egy évvel, 1868. augusztusban is hasonló értelemben nyilatkoztunk. Arra nézve, hogy mit kellene a városoknak tenniük, ezt mondtuk:

álázatot, melyből a commune sergének effectiv állománya kivehető. Az igen pontos jelentés, mely a hivatalos lapban jelent meg, részben s sok tekintetben figyelemre méltó. Az egyetemes nemzetör-ség körülbelül két egyenlő részre van osztva: sorkatonaságra és sedentár nemzetör-ségre. Az egyik 93,325, a második 94,100 harcoképes férfiből áll. Van összesen 20 sor és 20 sedentár ezred, négy ezred szervezése most tervezetik: tovább vannak önkéntes csapatok, tűzér-ség és lovasság. A tűzér-ség 5445 emberre rug, mely számban a tiszték, mintán tiszték egyáltalán nincsenek, be nem foglaltattak. A lovasság is vajmi szomorú: összesen 779 emberből áll, kiknek mindössze csak 449 lovuk van. A tűzér-ségnek éppen nincsenek lovai, s ha az ágyukat valahová el kell szállítani, a lovasság paripáit fogják be. A 20. sorszredben öt olyan van, mely csak négy zászlóaljjal bír. Ezen ezredék 2., 7., 8., 16. és 17. városrészből valók. Ugyanez áll a nemzetör-ezredekéről is. Két soredből egyenkint tizenegy zászlóalj hiányzik. Összesen hiányzik 36 zászlóalj s tíz városrészből együttvéve csak 35 sor- és nemzetör-zászlóalj volt található.

A tiszték száma mindkét kategóriában egyenkint 3500-ra megy. Maga a 18. városrész 1000 tisztet szolgáltatott a tiszti karba. A 18. városrész a forradalom fészke, Montmartre s ez képviseli a commune katonai intelligenciáját. Ugyanez az arány áll az altiszteknél, 11,000 altiszt közül 3000 Montmartretra jut. De a közlegénységnél is ilyen az arány, 90,000 sorkatona közül 20,325 montmartreista. Ezen városrész után közvetlenül a 11. városrész — Temple — következik. A commune itt 13,000 védőt talált. E két városrész képezi tehát a jog és a szabadság oszlopát! Ők szolgáltatják a commune harcosainak csaknem felét. A 16. kerületből mindenki kategóriában átlag csak 600 ember szolgál. Legtöbb sedentár nemzetört a 11. kerület szolgáltatott. A 18. kerület összes nemzetör-ai sorkatonaságba soroztatnak. A jelentésben a sebesültek 2000-rel, a betegek 1000-rel vannak felvéve. Ezen számok jó anyagot szolgáltatnak a párisi forradalom helyes megítélésére. A lázadás egyedül két városrészből gyökerezik s csak innen támogatattik. Ezen két városrész lakóit mindenki ismeri. Munkások, napszámosok, tolvajok és csavargók, kik a városrészek szűk és sötét utcáiban és korcsmaiban tartózkodnak, hogy ott aljas szenvedélyeik karjaiba vessék magukat, ezek képezik az ottani lakosságot.

Versailles, máj. 21. este. Megvalósul, hogy Rochefort Meauxban egy bizonyos Mourel-el együtt elfogottak. Ezek haladéktalanul Versailles-ba vitetnek. Thiersnek egy ma d. u. kiadott körjegyzéke mondja: Néhány praefektnek, kik a kormánytól Páris iránt tudakozódtak, következő válasz adatott: akik nyughatatlanoknak nem helyesen teszik, mert csapataink dolgoznak a közlekedési műveken. E pillanatban, midőn irok, réséket lövünk. Soha sem voltunk a célhoz közelebb. A commune tagjai a maguk megmentését fáradoznak. Rochefort Meauxban elfogottak.

Páris, máj. 20. este. Délután heves csata volt nyugat és dél-nyugat felé. Az nagyon látszó volt a felkelőkre nézve, kiknek sok a sebesültjük. A commune megelégedettnék nyilatkozatát magát a mai eredményekkel. — A montmartrei üteg leszerelte a genevilliersi üteget. — A vaugrardi és montrougei lakosság elmenekül. Dom-

Először is oly színházat építnök, melyet adósságcsinálás nélkül építeni bírnak, hogy a szintársulatoknak ingen színházat adhassanak, s ne a színészetben vegyék meg az adósság kamatait, vagy még annál is többet. (Van rá példa!) Ha többet tenni nem képesek, emeljenek négy falat, tegyenek rá tetőt, s építsenek benne oly szinpadot, melyet most a vándor színészek szoktak építeni a termekben. Azután gyűjtsenek anyai subventiót, hogy a napi költség fedezték; mert, mint kimutattuk, a vidéki színészet megölje a napi költség. Azután két-három szomszéd-város beszéljen össze, hogy egy-egy állandó szintársulatot tart. Ennek igazgatójától aztán meg lehet kívánni az anyagi és erkölcsi biztosítékot, hogy az igazgatóságot vezetni képes, s hogy tagjait pontosan fizti. A magas kormányt is meg lehetne kérni, hogy a concessák adásában legyen még szűkebbmarku, nem mint az előbbiek voltak. Mert most boldog, boldogtalan, színigazgató lesz, s oly társaságot gyűjt, milyen a Szent Iván-éji álomban szerepel; a városokra valódi egyiptomi csapásként támad; s a városok nem annak örülnek, (mint hajdan) hogy színészek jönnek, hanem annak, hogy — hála Isten, már mennek, vagy szöknek. S miért mindez? hogy az igazgató, ki, mint színész, megélni nem tudott, mint igazgató azon 3—5 firt napidíjól éledgéljen, melyet sub titulo : diszitmdy, ruha- és könyvtár, a napiköltségbe első helyre ír be, holott összes készlete sem ér többet 200 frtnál, s néha nincs is.

Azt tehát nem mondhatni, hogy a bajt, s annak okát már régebben is nem fejtgettük volna. Tették azt mások is; az újabb időben különösen a „Szinlap” főmunkatársa fáradozásainak és buzgalmának köszönhető, hogy végre a nagyhéten, a bajt megörvösölendő, a szini congressus összejött. Meggyőződöttunk arról, hogy addig is, a törvényhozás vagy a magas kormány ez ügyben valamit tenne vagy tehetne, magának a vidéki színészetnek kell és lehet magán segítnie. Oly szabályokat vagy törvényeket hozni nem áll hatalmunkban, melyek a színigazgatókat, színészeket, szintársulatjadosokat, s azokat, kikből az előadásra nézve az engedély függ, föltétlenül kötelezzék; s így más utat kelle választanunk, melyen ugyanazon célz elérhetni reméljük. Erkölcsi kényszerlekről és kötelezettségekről kelle gondoskodnunk: a jobbkat, becsületesbekeket, s jóra törekvőket egy nagy kebelzetbe kelle gyűjtenünk, hogy ezáltal a nem olyanokat vagy javulni vagy pusztulni kényszerítsük. De erről jövő szemlémben fogunk szólni: főképp azért, hogy a szintársulatjadosokat s a hatóságokat is meggyőzzük arról, hogy a kebelzet ügyét magokéva kell tenniük.

browski és Wroblewski jelentései megerősítik a tegnapi hadműveletek eredményeit s azt állítják, hogy a versaillesi közlekedési művek szétrombolják. A zersaillesiak tegnap és ma meggátolták az élelmiszereknek Párisba vitelét.

Páris, máj. 21. A versaillesiak 3 nehéz réstörő üteget állítottak fel, melyekkel Auteuillt lövik, és a Bois de Boulogneban mindennel készen vannak a támadásra. Egész éjjel heves ágyúzás volt. A foederaltak azt állítják, hogy minden támadást visszavertek. Pyata „Vengeur”-ben a gyónás eltörlését, és az aggregények megadóztatását kívánja.

Versailles, máj. 21. éjjel. Párisi tudósítások jelentik hogy egészen csak két hadosztály vonult be Párisba, melyek az öv-pálya viaduktját áttelepték és csak gyenge ellenállásra találtak. Párisban rémület uralkodik. Azt állítják, hogy Pyat, Groussot és más főnökök eltűntek. — Thiersnek egy körjegyzéke megerősíti a Porte St.-Cloud összeomlását; ezen át ment be Douai tábornok csapataival Párisba. L'Admiralt és Clinchamp csapatai követik őket.

Brüsszel, máj. 20. Az „Ind. belge” jelenti Frankfurtból a mai napról: Bismarck ma reggel 8 és 1/2 órákor ideérkezett; Favre Gyula és Pouyer-Quertier déltájban érkeztek ide. Madai rendfőnök fogadta őket a vasutnál. Bismarck a jelenlétét tömeg által élénken, Favre Gyula tiszteletteljesen fogadtattott. A békeszerződés aláírása alkalmából a köz- és magán-épületek zászlókkal vannak díszítve.

A „Journal Officiel” egy kelet nélküli katonai sürgönyt közöl, melyben az mondatik, hogy Choisy le Roi felé egy eredményes kémszemle eszközöltetett. A foederaltak a bagneauxi egyház udvarából elűzték a versaillesiakat. A Montrouge erőd folyvást visszaver minden támadást. Neuillyben minden jól áll. A foederaltak elverték Petit Vanvesből az ellenséget és Clamart irányában előnyöket vívtak ki.

Berlin, máj. 22. A Frankfurtban szombaton volt érkezéskor 4 óra hosszat tartott. Különös kedvezményül Németországra visszaszállt Franciaországnak a zsákmányul elvett vasuti anyagszereket: 300 gőzmozdonyt, 6000 waggont. A tanácskozás további tárgyat egy új kereskedelmi szerződés képez. Holnap ismét érkezéskor.

Páris, máj. 21. délb. Malakoff, Petit Vanves és Grand Montrouge a foederaltak által odahagyott. A versaillesi csapatok bevonulása minden pillanatban váratik. Itt mindenki nagyon fel van izgatva, minthogy sokan ölettek meg a bombák által.

Versailles, május 21. este. A kormány csapatai ma délután két ponton, és pedig a Porte St. Cloudon és Porte Montrougen át bevonultak Párisba. A sánczművek odahagyattak a felkelők által.

London, máj. 20. A helyi lapok sokat foglalkoznak Napoleonnak el- vagy elnem utazásával. Most már annyi constatlva van, hogy az ex-császár titokban csakugyan elutazott s néhány nap múlva szintoly titokban érkezett vissza, azonban afelől, hogy merre járt és hol tartózkodott ama idő alatt, a legnagyobb firkészkedés után sem sikerült senkinek kipuhatolni.

Versailles, máj. 21. Ide érkezett párisi lapok azt állítják, hogy Rossel volt hadügyi főnöknek csak a versaillesi kormány segélyével sikerülend Párisból megszökni, és hogy Rossel most okvetlenül Versaillesben tartózkodik s Thiersnek szolgálatába áll, mi onnan gyanítható, hogy a parlamenti hadcsapatok a Páris védelmezésére vonatkozó minden tervet ismernek, s miveleteiket aszerint intézték.

A „Paris Journal”-ban Protot és Vermorel a következő vádakot hozzák fel Rossel volt hadügyi delegált ellen: „Párisban két hatalom állott egymással szemben, a commune által képviselt törvényes hatalom, és a katonai főparancsnokság. A vételkedés e két hatalom között mindjárt kezdetben nyilvánults a főparancsnoktól állandó törekvése lett a legfőbb hatalmat magukhoz ragadni.

Midőn a fiatal s becsavagyó Rossel ült be a főparancsnokságba, csakhamar összeköttetésbe tette magát a versaillesiakkal; Cluseret azonban genitroza működésében, s így áluakon sikerült őt elfogatnia, nem mulasztván el aztán képmutatón kiűrtölni rokonszenvét a nagy férfiú iránt.

Picard egy milliót ígért neki, és a sorhad Párisba jutását megkönnyíti, Thiers pedig alkalmazást a hadügyi miniszteriumban, s mérnökárki ezredesi rangot biztosított számára. — Rossel visszautasította ez ajánlatokat; az ő feltételei ezek voltak: minden átszolgáltattott erődért egy millió, a Párisba belépésért két millió, mérnöki ezredesi rang s megvesztegetésekre fél millió. A versaillesi kormány ebbe beegyezván, Rossel máj. 9-én Viardot kapitány és Páris Claud kaplár által 140,000 frankot kapott, mire Moulin-Saqué csakhamar elesett a felkelők tartalék és tüzérség hiányában legalább is husz helyen visszavertek. Ez alatt Rossel lát-szolgálos erélye által igyekezett magát behizelegni a nemzetőröknel s felhasználván az általános zavart, egymást érő rendeleteivel egyre növelte a chaost. A közp. bizottság gyanut táplálván Rossel iránt, elmozdítását sürgette, míg a jóléti bizottság pártjába fogta őt. Rossel ekkor Charlet nevű pap által fél millióra kérte Picardtól kiegészítettét a már kapott összeget, mit megnyervén, roppant sietséggel igyekezett tervét keresztül vinni. Terve pedig nem volt más, mint a felkelők virágából 12 erőt magához venni s azokat Isy és Vanves erődök között lemeszárólatni, a két erődöt aztán feladni s Point-du-Jourt a versaillesiak előtt nyitva hagyni.

Rosselnek azonban volt még egy más magán-terve is. Az t. i. hogy az erődöket megtartván, a 12,000 főnyi legjobb sereg lemeszárólatása után a dictatorságot magához ragadni; e tervét Párisban számos monarchista támogatta, kik máj. 8-án a tuillériákban lázadást ütni készültek. A mozgalomnak innen a 2. és 5. városnegyedben kellett volna elharapózni, hol Rossel dictatorrá kiáltatván, a béke megkötésével bízott volna meg. A közp.

és a jóléti-bizottság azonnal meghíusította a tervet, s Rosselt elfogatta, ki őrével együtt megszökött s most nem tudni, hol lappang?

Lamarmora az olasz hadseregről.

Mint táviratilag jelentettük, Lamarmora tbk. egy röpiratot adott ki. „Nagy párbeszéd az olasz hadsereg állapota fölött” czimmel, melyben az olasz hadügyér útjait szándékait támadja meg, s kimutatja, hogy a porosz hadszervezet az olasz viszonyoknak meg nem felel. E röpirat lényegesebb pontjai a milánói „Pungolo” szerint következők:

„Ha hadügyérünknek — mondja a röpirat — alkalma lett volna alaposan tanulmányozni a különböző hadserekeket s kiválóan a poroszt, meg vagyok győződve, hogy nem igyekezett volna oly hévvel lerombolni a mi hadi szervezetünket, mely viszonyainknak tökéletesen megfelelt, jelesnek bizonyult be kicsinyben, mint nagyban s mely sok tekintetekben jobb, mint amelyet a hadügyér közelebb életbeléptetni szándékozik.

„Hadszervezetünk már 1866-ban kétszerez ki-vül helyesnek bizonyult be, s noha az újonczosági osztályokat illetleg még nem volt tökéletes, mégis lehetővé tette, hogy néhány hét alatt 20 gyalog és 1 lovas hadosztály lehetett a Póhoz vinni, mi a tüzérséggel és egyéb mellékszeméllyel együtt 250,000 főnyi hadsereget szolgáltatott, míg a különböző ezredek közül öt zászlóaljt tartalékolhatott a mozgósított hadsereg háta mögött felállítani s mindezt a rendes 140—150 millióra menő évi budgettel, míg Franciaország a jelen évben 350 millió frankkal sem volt képes hasonló eredményt felmutatni. — E szervezetet továbbá időnkint még javítani is lehetett volna, s valóban csodálkozunk kell, hogy oly manívalig igyekeznek ezt most halomra dönteni, mint mondják azért, mert a tapasztalás tarthatatlannak bizonyította. De ugyan, minő tapasztalás lehetett az?

„A szervezet hibája talán, hogy az 1866-iki hadjárat kedvezőtlenül ütött ki? En nem hiszem. S adja az ég, hogy hasonló eset beállt minden ponton annyi kellően felszerelt és harcra kész csapatot állíthassunk fel, mint azon évben. — Ha vereségünk okát kutatjuk, felismerhetjük, hogy a parancsnokságban és vezényeltben hiányzó egységen kívül, nem volt meg ama hadjárat kezdetén a kellő összetartás sem a hadseregben, mi annak lelkesültségét tagadhatatlan nagyban gátolta. És mit igyekeznek tenni újabb tervével a hadügyminiszter? Megsemmisíti csupa útjaiti viselkedésgéből azon kevés összetartási szellemet is hadseregünkben, mely eddig némely tiszték buzgalma következtében még fennállott.”

Legujabb.

Páris, máj. 21. A kompromittált egyének nagyrésze ma három léghajón menekült, melyek közül a legutólszor feleresztett jelentékeny magasságra jutván, hirtelen megrepedt és aláhult, s még eddig nem tudatik, hogy mi történt az abban volt egyénekk.

Páris, máj. 21. Az izgatottságot, melyet a parlamenti csapatok bevonulása idézett elé, nem lehet leírni. A rend barátai jobban elrejtik magukat mint bármikor, attól félván, hogy a felhűbődött csöcselék, az utolsó pillanatot, egy általános meszárás és rablásra fogja felhasználni. A megszorult nemzetőrök nagyrésze már tegnap mindenestől eltűnt, — hihetőleg átszöktek.

Páris, máj. 21. A benyomult parlamenti-csapatok ellen, a foederaltak egy oldalátámadásra tesznek előkészületeket.

Versailles, máj. 22 Páris tegnap este óta teljesen körül van zárolva: a poroszok St.-Denisből senkit sem bocsátanak ki; mondják, hogy Dambrowski St.-Quenban költi van fogva.

Versailles, máj. 22. Mintegy 80,000 ember vonut Párisba s nyomult elő a diadaliv, Trocadero, az Ubrich-avenue és a katonai iskolaig. Ma újabb élénk ágyúdörgés, ketségen kívül a diadali körül fekvő torlaszok ellen. A múlt éjjel La Muette erősség Pa-syban elfoglaltatott. Az idehozott foglyok közt van Assy is.

Zágráb, máj. 22. Az itteni első vál. kerületben Krestic nemzeti jelölt 303 szavazattal megválasztott Suhaj osztály tanácsos 127 szavazata ellenében; Samober mezőváros és kerületben szintén nemzetiek választattak.

Bukarest, máj. 22 A fejedelem sajátkezű iratot kapott a szultántól, melyben dicséreti törekvésűt a helyzet megszilárdítása körül: e fölött nagy az öröm.

Bécs, május 22. A külügyér budgetje szerint a karlsruhei és darmstadti követi állomások megszűntek és Stuttgartba csak felhatalmazott küldetik.

Bécs, május 22. Az „Oestr. Corr.” jelenti, hogy a tárgyalások az osztr. Lloydal, mely-n a külügyér, a keresk. miniszter, valamint a társaság részt vettek, kielégítő eredményre vezettek, amennyiben a közöség biztosítottat és a tengeri postai szolgálat a társaságnál hosszabb időre meghagyatott, az államsegély lejebszállítatott, s a társaság még több nevezetes engedményeket nyert.

Bécs, május 22. A feliratot válasza-

tott küldöttség által szándékoznak átnyújtani. A miniszterkrisisről szóló hírek hivatalosan megezfóltatnak.

Ujdonságok.

* Javitnokifigyelmetlenség-ből tegnap lapunkban a leendő aradvárosi főispán neve „Dániel Ferencz”-nek lett közölve, mit ezzel Dániel Ferencz névvel kiigazítottuk.

* Fureszinformáció. A pesti lapok egy részét tegnapelőtt egy több tagból álló társaság járta össze, írja a „Gyorsposta” — hogy azoknál a kir. biztosság ellen informáljon. Tagjai mind oly egyének voltak, kik egy magánügyből akarnak kérdéseket csinálni. Nevezetesen vezetők S. J. pesti ügyvéd, ki mint pestmegyei árva-ügyész a kezelésére bízott pénzből 3000 frtot elsik-kasztván, kihallgatásokkal azzal bízatta a vizsgálóbíró, hogy a kárt azon honoráriumból fogja megtéríteni, melyet bizonyos ügyből kap. Ezért jár most oly erősen informálni! — A fennebbi társaságból néhány tag a vidékre is lerándult, hogy Rádai ellen a vidéki sajtóban propagandát szerezzen.

* Mint a „N. fr.” értesül Pejachevich és Gorove miniszterek lemondását a Felső elfogadta. A közlekedési miniszterium ideiglenes vezetésével Szilávy bizatik meg, miután Gorove, Horváth példájára, legközelebb el fogja hagyni Pestet. — Ha az új igazságügyér kinevezése még tovább késnék, az igazságügyi miniszterium vezetésével Horváth Döme fog megbízatni.

* Az Erlanger-féle magyar földhitelintézet alakuló közgyűlése Pesten szombaton tartatott meg, Szapáry Antal elnöklte alatt B. Erlanger kijelenté, hogy a vállalat tőkéje fedezve van, 100,000 db. részvény elhelyeztetett, s az Erlanger-ház biztosítékul az első pesti takarékpénztárnál két millió forint tett le. Erre felolvastattak az alapszabályokat, melyeket kevés módosítással elfogadtak; minek végeztével megválasztott az igazgató-tanács. Elnök: Horváth Boldizsár, belföldi ig. tanácsosok: gr. Szapáry Antal, Bittó István, Kautz Gyula, gr. Zichy-Ferraris Victor, b. Bánffy Albert, Prónay József, Bartal Görgy, Rajner Pál. Hét hely, melyek egyike Lévy Henrik igazgató számára van fenntartva, egyelőre betöltetlenül hagyatott. Külföldi ig. tanácsosok lettek: Sons Rafael, lord William Hay, b. Emil Erlanger Londonban; Drouin de L'Luys, Kiss Miklós, Pinard Párisban; b. Erlanger Rafael Frankfurtban stb. Schey Frigyes Bécsben.

— (Beküldetett.) A helybeli munkásegylet szombati, szavaltok-, ének- és műkedvelői előadással összekötött táncestetélye, szépen sikerült. A megnyitó beszédében Szabó Lajos találó szavakkal fejté ki a munkásegylet célját, felhíva a munkásokat az önművelődés céljának felkarolására és a testvéries egyetértésre. Az ezután következő szavaltok, valamint a műkedvelői előadás is („Stiketek kell lenni” 1. felv.) sok tetszést fogadtattak. Nagy részben járultak a siker kivívásához a darabban: Márton Marcsa k. a., Lesska Nándor és Dunka Géza urak, ugyifjü Nyilas József ur és Drexler János ur is. Vigh Károly ur „Munkások imája” Hartmann Mihály ur „Kedves hangok” és Komóczy János ur „Itt a tavasz” című szép sikerrel adott szavaltait, mindnyáját tappsal jutalmazá a folyvást jókedélyben tartott közönség. Legnagyobb hatást Kulcsovic József ur magándallama idézett elő, melyet a nagyszámu közönség zajos tetszésnyilatkozataira ismételnie is kellett. Szépen ütött ki a műkedvelői előadás után rendezett, görög-tüzfénnyel megvilágított némaképlet, mely az ipar különféle ágaiból tüntetett fel munkás-jelmezben alakokat. Erre azután elkezdődött Lukács János zenekarának működése mellett, és élénken folyt egész reggelig a táncmulatság. E jól sikerült estélyt nem ártana ismételni. — Több résztvevő.

* Kedvezményezett szállítási díj. A tiszavidéki pálya az ez év folyamában tartandó gazdasági kiállításokra rendelt tárgyakat mértőföldenkint és mászánkint 1 krajny kedvezményezett szállítási díj mellett fogja szállítani. Ezt nagyon jó tudni azon gazdáknak, akik a f. évi szeptemberben Nagyváradon tartandó gazdasági kiállításokra tárgyakat, vagy állatokat akarnak küldeni.

* Maros-Vásárhelyt az öreg és vak Chibiorz Pál nagy tetszés közt mutatta be bámulatos számműveleteit, melyeket ott is megbámult mindenki. A Maros-Vásárhelyt megjelenő „Székely Hírlap” egy vele folytatott társalgást ír le, melyet érdekesnek tartunk bemutatni olvasóinknak: „Tudakoztuk ugyanis tőle, — mondja a nevezett lap, — ha vajjon e hallatlan tőkély, mely a számtudományokban bír, csupán a természet rendkívüli adománya-e nála, vagy hogy bizonyos általa feltalált rendszerek képesítik őt azon nehéz és legnehezebb számműveleteknek oly könnyű és gyors megoldására? Az egyszerű, s tudományán kívül más irányu magasabb s általánosabb műveltséggel éppen nem bíró ember, igénytelen szavakban azt felelé nekünk: „hogy igenis, sikerült nekik sok évi fejtrés után oly rendszereket, s illetőleg a számoknak oly sajátosság és a világ előtt ismeretlen tulajdonságait felfedezni, mely culcsok birtokában a legösszetettebb számműveletek ismert nehézségei megszűnnek, elenyésznek;” egy fejezé ki magát „ha a világ tudná, mily könnyű mesterség az én számításom, ugy ezen sokkal inkább bámulna, mint műveleteimen!” Eszleltük azután az embert minden oldalról, s nem találtunk egyetlen lélekteni vonást sem, melynek alapján állításai komolysága s igazságában kételkednünk lehetett volna. De ha ez így van, — kérdeztük tovább — hogy eshetik az, hogy önnek sok utazásai alatt, a fővárosokban nem tétettek nagyobb kedvező ajánlatok, melyekért ön hajlandó lett volna egyszerű és az egész világra nézve beláthatlan horderejű tudományát az emberiség

hasznára megörökíteni? Vagy ön talán teljességgel sirjába szándékozik vinni ezen kincset? E kérdések látható szomorúságba ejték a szerény embert, s megindult hangon beszélt el nekünk, hogy ő maga is irtózik a gondolatától istennek e különös adományát sirba vinni... de nekik a földön nincs semmi keresetmódja ezen kívül, s ha ő titkát elmondja, többé nem lesz kenyere... Elmondá aztán, hogy ő kész minden pillanatban, és pedig egy mérsékelt évidijért, vagy bár egy kisebb tökéért is (3000 frtot mondott!) tudományát oly bizonyosan közrebocsátani, hogy azzal minden ember rövid időn élhessen.”

* A fekete-rigó a nótákat igen könnyen tanulja, azért őt a Loire vidékén csufoló-madárnak nevezték el; egy francia anynyira vitte, hogy egy kantonban az összes rigói személyzet a Marsaillét énekelte, miután egyet közülük, melyet tanulást végett előbb kalitkában fogva tartott, szabadon bocsátott.

* Következő ékes magyar-ság a 12. irat jelentés küldetett be Eperjesről a lapoknak: „Magas nemességnak és t. cz. közönségnek megtiszteltem magamat tudtára hozni, hogy tavaszi és nyári időre „Magyar Iszlai” kénköfűrdőnek megnyitása május 14. kezdődik. Hogy ezen fürdőnek híret emeljem fel, legbüzdöbb igyekeztem lesz gyors kiszolgáltatás, ugy nemkülönbön jóízű ételek és italok kiadása által teljes bizalmamat megszerezni. Nagyobb kényelmességre oda és visszafuvarozás végett egy Omnibus is elforgatand, és pedig oda reggel 6 órákor és délután 2 órákor, vissza pedig reggel 8 órákor és délután 6 órákor. Fuvarjegyek 15 krajczárjával egy fuvarozásért alázattal aldirott vállalonál főtecsán 306. sz. a. kaphatók. Sokszámu beszállásnak eleibe nézven teljes tisztelettel maradok H. J. fürdővállaló.

Az aradmegyei takarékpénztár a takarékpénztári betételeket 6%-kal kamatoztatja, leszámítol naponta piaci és telepitett váltókat, előlegez értékpapírokra és nyers terményekre, mindennemű állam- és értékpapírok megvételét és eladását a pesti és bécsi börzén a legillendőbb feltételek mellett eszközli.

Közzgazdaszat.

Hivatalos jelentés a vetések állásáról.

A földmívelési miniszterium felszólítása folytán ez ideig 973 tudósítás érkezett be a vetések állásáról; ezek, valamint az államjavakról beküldött 50 jelentés, az alább következő kimutatásban vannak összeállítva:

1. Az őszi buzavetések:

A. a dunáninneni kerületben: jók 56, közepesek 115, rosszak 9, jelentés szerint. B. a dunántuli kerületben: jók 42, közepesek 122, rosszak 10, jelentés szerint. C. a tiszáninneni kerületben: jók 36, közepesek 110, rosszak 31, jelentés szerint. D. a tiszántuli kerületben: jók 126, közepesek 61, rosszak 3. jelentés szerint.

Az egész országban: jók 306, közepesek 524, rosszak 104, jelentés szerint.

2. az őszi rozs vetések:

A. a dunáninneni kerületben: jók 56, közepesek 101, rosszak 18, jelentés szerint. B. a dunántuli kerületben: jók 30, közepesek 108, rosszak 35, jelentés szerint. C. a tiszáninneni kerületben: jók 38, közepesek 126, rosszak 35, jelentés szerint. D. a tiszántuli kerületben: jók 59, közepesek 78, rosszak 40, jelentés szerint. E. a királyhágtontuli részekben: jók 118, közepesek 55, rosszak 4. jelentés szerint.

Az egész országban: jók 301, közepesek 467, rosszak 132 jelentés szerint.

3. Őszi kétszemes vetések:

A. a dunáninneni kerületben jók 16, közepesek 66, rosszak 3 jelentés szerint. B. a dunántuli kerületben jók 8, közepesek 45, rosszak 2 jelentés szerint. C. a tiszán inneni kerületben jók 8, közepesek 55, rosszak 12 jelentés szerint. D. a tiszántuli kerületben jók 33 közepesek 73, rosszak 33, jelentés szerint. E. a királyhágtontuli részekben jók 103, közepesek 43, rosszak 2 jelentés szerint.

Az egész országban: jók 168, közepesek 282, rosszak 5. jelentés szerint.

Az őszi vetések általában az egész országban: jók 775 jelentés szerint, azaz: 31 százalék, közepesek 1270. j. sz. azaz 54 százalék, rosszak 288 j. sz. azaz 15 százalék.

4. Tavaszi buzavetések:

A. a dunáninneni kerületben: jók 10, közepesek 30, rosszak 5 jelentés szerint. B. a dunántuli kerületben: jók 35, közepesek 20, rosszak 1 jelentés szerint. C. a tiszáninneni kerületben: jók 18, közepesek 31, rosszak 9 jelentés szerint. D. a tiszántuli kerületben: jók 67, közepesek 71, rosszak 12 jelentés szerint. E. a királyhágtontuli részekben: jók 52, közepesek 36, rosszak 1, jelentés szerint.

Az egész országban: jók 182, közepesek 188, rosszak 28, jelentés szerint.

5. Tavaszi árpavetések:

A. a dunáninneni kerületben: jók 69, közepesek 52, rosszak 3, jelentés szerint. B. a dunántuli kerületben: jók 100, közepesek 57, rosszak 2 jelentés szerint. C. a tiszáninneni kerületben: jók 32, közepesek 41, rosszak 9, jelentés szerint. D. a tiszántuli kerületben: jók 85, közepesek 66, rosszak 12, jelentés szerint. E. a királyhágtontuli részekben: jók 43, közepesek 32, rosszak 0, jelentés szerint.

Az egész országban: jók 329, közepesek 248, rosszak 26, jelentés szerint.

6. Tavaszi zabvetések:

A. a dunáninneni kerületben: jók 64, közepesek 50, rosszak 5, jelentés szerint. B. a dunántuli kerületben: jók 99, közepesek 58, rosszak 1, jelentés szerint. C. a tiszáninneni kerületben: jók 26, közepesek 51, rosszak 8, jelentés szerint. D. a tiszántuli kerületben: jók 98, közepesek 62, rosszak 14, jelentés szerint. E. a királyhágtontuli részekben: jók 104, közepesek 35, rosszak 1, jelentés szerint.

Az egész országban: jók 391, közepesek 256, rosszak 29, jelentés szerint.

A tavaszi vetések általában az országban: jók 902 jelentés szerint, azaz 52 százalék, középek 692 j. sz., azaz 41 százalék, rosak 83 j. sz., azaz 6 százalék.

7. Természetes rétek:

A. a dunáninneni kerületben: jók 66, középek 43, rosak 11, jelentés szerint. B. a dunántúli kerületben: jók 84, középek 61, rosak 14, jelentés szerint. C. a tiszáninneni kerületben: jók 50, középek 52, rosak 22, jelentés szerint. D. a tiszántúli kerületben: jók 106, középek 44, rosak 25, jelentés szerint. E. a királyhágóntúli részeken: jók 130, középek 49, rosak 1. jelentés szerint.

Az egész országban: jók 426, középek 249, rosak 73, jelentés szerint.

8. Mesterséges rétek:
A. a dunáninneni kerületben: jók 34, középek 32, rosak 11 j. sz. B. a dunántúli kerületben: jók 70, középek 39, rosak 11 jelentés szerint. C. a tiszáninneni kerületben: jók 41, középek 45, rosak 24, jelentés szerint. D. a tiszántúli kerületben: jók 46, középek 31, rosak 23, jelentés szerint. E. a királyhágóntúli részeken: jók 54, középek 25, rosak 9, jelentés szerint.
Az egész országban: jók 28, középek 172, rosak 78, jelentés szerint.
9. A szőlők:
A. a dunáninneni kerületben: jók 28, középek 33, rosak 8 jelentés szerint. B. a dunántúli kerületben: jók 47, középek 64, rosak 16 jelentés szerint. C. a tiszáninneni kerületben: jók 18, középek 22, rosak 17 jelentés szerint. D. a tiszántúli kerületben: jók 62, középek 51, rosak 24 jelentés szerint. E. a királyhágóntúli részeken: jók 65, középek 44, rosak 9 jelentés szerint.
Az egész országban: jók 220, középek 214, rosak 24 jelentés szerint.
10. Gyümölcsfák állása:
A. a dunáninneni kerületben: jó 80, közép 35, ros 2 jelentés szerint. B. a dunántúli kerületben: jó 92, közép 51, ros 8 jelentés szerint. C. a tiszáninneni kerületben: jó 65, közép 38, ros 12 jelentés szerint. D. a tiszántúli kerületben: jó 95, közép 59, ros 16 jelentés szerint. E. a királyhágóntúli részeken: jó 132, közép 28, ros 4 jelentés szerint.
Az egész országban: jó 464, közép 221, ros 42 jelentés szerint.

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. május 23-án.

5% Metalliques . . . 59 35	Hitelintézet . . . 280 60
Nemzeti kölcsön . . 69 10	Váltó Londonra . . 124 90
1860. évi kölcsön . . 97 80	Érték 22 80
Bankrézvény 777	Arany 5.91 1/2

Napoleon d'or 9.92 1/10

A szerkesztésért felelős: Battalheim V.

H I R D E T É S E K.

Helyiségváltoztatás.

Alólírott a n. é. közönségnek tisztelettel jelenti, hogy a főtérén Ackermann-féle 8. számú házban létező

fűszer, anyag és festék-árúk kereskedésén

kívül, mely ezentúl mint fiók üzlet fog fenállani, még egy másodikat, ugyancsak a főtérén „a vas kapu”-hoz czimzett Hassenfratz-féle házban nyitott.

Midőn a t. cz. közönségnek iránta eddig tanúsított megtisztelő bizalmaért forró köszönetét nyilvánítaná, kéri egyszersmind azt új üzletére is kiterjeszteni, igérvén, mikép egész törekvése oda leand irányozva, hogy azt magának jeles árúk, szilárd és pontos szolgálat, valamint jutányos árak által jövőre is biztosítsa és folyton megtarthassa.

Arad, 1871. május hóban.

Mély tisztelettel

Szailer Emil.

434—3—6

Hihetetlen,
de mégis igaz,
hogy az alább felsorolt
regulált órák,
oly
mesés olcsó áron
adatok el.

Csak 10 frt egy valódi ezüst hengeróra, kristályüveggel, percz mutatóval, valódi talmi-arány lánczsal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 19 frt 50 kr egy valódi angol, finom tűz-aranyozású ezüst chronometer-óra, kettős köpennyel, finom zománczóva kristály-üveggel, finom talmi-arány lánczsal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 15 frt 50 kr egy valódi angol, finom tűz-aranyozású ezüst chronometer-óra, egy köpennyel, lánczsal medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy valódi angol, csinos talmi-arány hengeróra, legújabb mintájú, kettős kristály-üveggel, melyben a szerkezet elzárva is látható. talmi-arány láncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy talmi-arány óra, kettős köpennyel, savonette, rugóra, kristály-üveg és nickelművel, valódi talmi-arány láncz és medaillon, valamint jótállási jeggyel.

Csak 17 frt egy valódi angol, ezüst horgony-óra, kristály-üveg és finom ésszel, láncz és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 15 vagy 18 frt egy angol Prince of Vales, remontoir-óra, a legérsebb csőréggel, (calyber) kristály-üveggel, Nickelművel, valódi csinos talmi-arányba foglalva. Ez órák a többiek felett azon előnyű birnak, hogy azokat kúcs nélkül lehet igazítani és fehozni. Ily órákhoz mindenki egy talmi-arány lánczot, medaillon ingyen jótállási jeggyel kap.

Csak 15 vagy 18 frt egy egészen kisdéd női-óra, valódi ezüsből, valódi aranyozással nem különben valódi talmi-arány lánczsal és jótállási jeggyel.

Csak 13 frt egy ezüst henger-óra, rugóra és erős kristály-üveggel, nem különben áncz és medaillonnal talmi-arányból.

Csak 22 frt egy legfinomabb ezüst horgony óra, 15 rubinra, legfinomabb talmi-arány láncz és medaillon.

Csak 22 frt egy ezüst remontoir-óra, mely kúcs nélkül felhuzható, talmi-arány láncz és medaillon.

Csak 24, 26, 28 frt arany női-órák, láncz medaillon és jótállási jeggyel. Továbbá 50—70 frtig csillor órák (Brillantstein).

Minden ezüst és arany óra, a cs. kir. fémek bilyegző hivatala által bilyegzett.

Talmi-arány lánczok: rövidiek ft 1. 1.30. 1.60. 2. 3.4. 5. 6. hosszúak ft 1.60. 2.50. 3. 4. 5. 6. 7. Valamennyi órák első minőségűek, és másikkal csekélyebb minőségűekkel fel nem cserélendők.

Az összegnek előre beküldése, vagy utánvétele mellett minden meg engedés 24 óra alatt teljesítetik, és a kívánatnak meg nem felelő czikkok, a legkésőbbesben kicserélhetők. Nem regulált órák 2 frt alól többet. Árj-gyázkek ingyen.

Oraművesek és óra kereskedők, egy az órák minden nemeiben nagy választékú készletet találnak, és csak a közvetlen angolhonból és első kézből megszerzettek, valamint a nagyban tömeges árusítás teszi lehetővé az órákat oly olcsón árusíthatni.

1034—19—24 GLATTAU N. I. bécsi óratelepszete (Etablissement.) 51. Kärntnerstrasse 51. im Palais Baron Todesco.

1507/1871 sz. 436—2—3

Arverési hirdetmény.

Folyó évi június 7-én d. e. 9 órákor az alólírt jószágigazgatóság iródájában nyilvános árverés fog tartatni.

1) Az ó-pécskai italmérés jognak 1871. november 1-től 3 évre, és 2) A 612 25/100 hold „Beka” kaszállónak 1872. évi ápril 1-től 3 évre való bérbeadása iránt, mely árveréshez bérleti kívánók ezennel meghívhatnak.

Írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, ha azok a 10% bánatpénzzel és 50 kros bilyeggel ellátva legkésőbb a szóbeli árverés megkezdése előtt érkeznek bérmentesen.

Pécska 1871. évi májushó 17-én.

A m. k. jószágigazgatóság.

Arlejtési hirdetmény.

Román-Pécska mvárosában megyehatóságilag jóváhagyott terv szerint folyó 1871. év folyamán felépítendő egy osztályú iskola és tanító lak, melynek költségvetése 7779 frt 42 krban állapítatott meg, újbóli felépítése, továbbá a meglevő 2 osztályú iskolaháznak 1186 frt 40 krral előirányzott kiigazítása tekintetéből f. é. május hó 30-án d. e. órákban Román-Pécska mváros házában árlejtés fog tartatni.

Vállalkozni óhajtok 10% bánatpénzzel ellátva hivatnak meg. Az árlejtési feltételek a város házában minden időben megtekinthetők.

Román-Pécska mváros előljárósága.

430—2—6

Aradmegyében egy

1500 holdas birtok,

szántó, kaszálló, legelő föld és erdő, felszereléssel, és az idej természetl örök áron eladó.

Bővebben értekezhetni Boros Sándor ügyvéddel Aradon magyarutca 2. szám alatt.

Valódi hegyi borok eladása.

Alólírott bátorodik tisztelettel jelteni, hogy kigyó-utca 9. sz. a. házban tiszta, valódi hegyi borokból házon kívüli

bormérési üzletet

nyitott, s ajálja magát a t. cz. közönségnek azon biztosítással, miszerint törekedni fog, hogy az általa mért borok kitiűd minősége által a tisztelt vevők megelégedését kiérdemlje s azt folyton meg is tarthassa.

Van szerencséje alólírotnak evet egyidejűleg értesíteni, hogy

dús borkészletet

mint nagyban, egy kicsiben is, 1, 1/2 és 1/4 akós hordókban edénynyel vagy anélkül a legelfogadhatóbb áron árulja. Számos látogatásra ajánlja magát Aradon, 1871. május hóban.

433—3—3

Priegel Godofred.

1721/718

437—2—8

Hirdetmény.

Szabad királyi Arad város törvényszéke részéről felhivatnak mind azok, a kik az aradi 393 számú telekjegyzőkönyvében A + 2 és 4. alatt felvett földi 34. számú ház és 987. h. r. számú belteleknek, valamint a Pulturai 53 és 98. számú ház és 3919. h. r. számú udvar és szőlőkertnek néhai Gantner Julianna férjezett Grabner Pálné hagyatékához tartozó hanyadrészhez örökjoggal birnak, hogy ezen hirdetmény közlésétől számított 45 napok alatt az alább irtt törvényszéknel annál bizonyosabban jelentkezzenek, minthogy ellenkező esetben a fentebb körülírt ingatlan hanyadrészek folyamodó Grabner Pálnak mint az örökhagyó férjének tulajdonába átadatni és teleknyilveg névére átkebelezetni fognak.

Kelt Arad sz. kir. város törvényszékének 1871. évi ápril hó 22. tartott üléséből.

Pullio Constantin,

főbíró.

Biris Gergely,

aljegyző.

Arverési hirdetmény

Arad sz. kir. város árvaszékeinek f. évi 368 sz. a. végzése folytán e. ennel köz hírré tétetik ez miszerint kiskoru Brunne István tulajdonához tartozó Arad városi 187. sz. tjkben felvett lövész-utcai haj 64. sz. a. a. fíres telek 700 ft betáron vagy aon felül f. é. június hó 3-án d. e. 9 órákor Arad sz. kir. város árvaszéki há

lyisében nyilván s árverésen elárvereltetni fog, — mire is a vanni ársándoközök meghívhatnak, az árverési feltételek alólírott kiküldötténel a hivatalos órákban megtekinthetők.

Arad sz. kir. város árvaszékeinek 1871. évi május hó 12-iki üléséből.

Urbányi Béla,

jegyző, mint kiküldött.

429—5—3

440—1—3

Arverési hirdetmény.

Hálzsa Marineza részéről Toda Mikulase hagyatéká elleni vég elhajtási ügyben 699/1871. sz. a. kelt árverési végzésnél f. gva a Kurtakér közégi 143. sz. tjkben nevezett örökhagyó néven felvett 197 ft 50 krra becsült ház, beltelek és 1/2 föld 1/4 részéből álló ingatlanosság a kiküldötti összeget elfogadott becsár 10 1/2-nek letétele mellett Kurtakérén a közégi házában 1871. évi július hó 1-50 napján becsár vagy azon felül is, 1871. évi augusztus hó 2-12 napján becsár az alól is mindenkor d. e. 10 órákor következő feltételek mellett el fog adatni.

Legtöbbet igéző köteles a vételár felét azonnal végrehajtó bíró kezéhez letenni, másik felét 6% kamattal a letételtől 2 hó alatt Aradmegye tszékeknél lefizetni.

Vevő a vételár első részletének lefizetése után a megvett ingatlanságnak azonnal telti-ges birtokába lép, annak tulajdonát azonban csak az egész vételár teljesítése után a tkvi átlrás által nyeri meg.

A birtok átruházási illeketek egyedül vevő viseli.

Evel egyszersmind azon jezálogos hitelzők, kik nem ezen tkvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak felhívaván, hogy a prds. 433. §-sához képest itt helyben megbízottai rendelkeznek, s azok nevét az eladásig jelentésk be, egyuttal mindazok, kik a lefoglalt ház áránt tulajdoni vagy más igényt érvényesíteni vélnek, felszó ítatnak, miként a prds. 466 §-a értelmében igénykereseteiket törvényszabta határidő alatt nyújták be.

Kelt Aradmegye törvényszékének 1871. évi február hó 1-50 napján tartott tkkvi üléséből.

Aradmegye telekvi hatósága.

1705/1871. 438—2—3

Arverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, miszerint néhai Keltoun Miklós temesvári örökhagyó hágyatékához tartozó s a pankotai 1016. számú tjkben felvett 1100 négy-szög ölkiterjedésű szőlő becsúlve 450 fura f. évi június hó 7-ik napján d. e. 10 órákor Pankota város házában árverésen el fog adatni.

Arverési feltételek:
A venni szándékozók 10 % bánatpénzzel letenn kötelezettségek.

A vételár a legtöbbet igéző által két részletben lefizetendő; az első az árverés napján, a másik két hó múlva 6 % kamattal együtt.

A teleknyilv átíratás a vevő költségén eszközendő, mi csak a vételár teljes lefizetése után sürgethető, habár az árve és napjától fogva a szőlő birtokába lép.

Galsa, 1871 május 11.

Rusu Gusztáv,

tszabíró m. kiküldött végrehajtó.

Főnyeremény

250,000 frt

legkisebb nyeremény

170 frt.

1871. évi június 1-én

történik nagy kisorsolása a kormány által alapított és biztosított 120 millió 983,000 frtnyi összege terjedő 1864. évi cs. kir. osztrák jutalek kölcsönnek.

A 400,000-re menő kölcsön nyeremények nevezetesen 20-szor 250,000, 10-szer 220,000, 60-szor 200,000, 81-szer 150,000, 20-szor 50,000, 20-szor 25,000, 1-szer 20,000, 2-szer 15,000 171-szer 10,000, 352-szer 5000, 432-szer 2000, 789-szor 1000, 1350-szer 500. stb. és 170 forint mint legkisebb nyeremény fognak kihuzatni.

Semminém más köcsön kisorsolást ly nagy előnyöket nem nyújt mint ez; és így mindenkinek alkalom nyúttatik csekély betétellel a 250,000 forintos főnyereményt megnyerni.

Egy sorjegy ára series és nyerő számmal együtt 2 ft. három sorjegy 5 ft. két sorjegy 10 ft. és tizenöt sorjegy 20 ft. o. értékben.

Szíves megrendeléseknek az összeg előleges beküldése után lelkiismeretes pontossággal azonnal és pedig bármint elég fog tétetni minden megrendelőnek a kisorsolási terv megküldetik; minden kérdézősködésre felvilágosítás készségesen nyújtatik és a történt kisorolás után a nyerő számok jegyzéke ingyen megküldetni fog.

Méltóztassanak tehát mielőbb becses megrendeléseiket az alólírott kereskedő cégnél eszközölni.

J. Breycha,

majnai Frankfurt, grosse Friedberger Strasse 41.

349—5* 427—3 3

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város egyesbíróságától f. évi 1792 szám alatt nyert kiküldetesen folytatva ezennel közhírré teszem, miszerint Elías Lipót részére 275 ft házbíró köze követelés, ennek esedékes kamatai, és dig összesen 57 ft 16 krban már megtelt, valamint ezentul költségek erejig Srausz Mária ellen, ennek biztosításilag elfoglalt házi bútoraira a kielégítési végrehajtás elrendeltetvén, az árverésnek passzolt lakásánál pesti uton leendő megváltására 1871 május hó 30 ik napjának d. u. 3 óráját kitűzöm.

Míról a közönség ezen hirdetmény által azzal értesítetik miszerint az elsőbbséggel bírók erre vonatkozó bejelentvényeket az árverési napig olíroított érvényesíthetik.

Arad 1871. évi május hó 10'

Polanszky Endre

t. aljegyző mint végrehajtó.

Avárosi tanács.

Első erdélyi vaspálya.

Hirdetmény.

Kéjvonat Petrozsénybe.

Mindazok, kik folyó év május hó 28-án az Aradról reggeli 5 óra 52 perc, Gyulafehérvárról reggeli 9 óra, Piskiről déli 12 óra 26 perczkor induló személyvonatokra érvényes, s Petrozsénybe szálló II. és III. osztályú egész jegyeket váltanak, ugyancsak folyó május hó 30-ig bezárólag vagyis keddig díjmentes visszautazásra jogosítvák; e kedvezmény 50 százaléknvi árendéjűvel egyenlő.

A következő napon, azaz május 29-én Petrozsényből Krivádiáig és vissza egy külön vonat indittatik, mely az alább látható menetrend szerint közlekedend, s a pályavonal három különös természeti szépségek által kitűnő pontján, — megállapodik.

Az ezen vonattal kirándulni szándékozók kötelesek Petrozsényben II. vagy III. osztályú Krivádiáig szálló egész jegyet váltani, mely ugy az oda- mint a visszautazásra érvénynyel birand.

Menetrende

a május 29-én Petrozsényből Krivádiáig és vissza közlekedő külön személyvonatnak.

Elindulás Petrozsényből 7 óra reggel érkezés tartozkodás elindul.

Cetate bole csepegőkő barlanghoz . . 7 óra 23 percz . . 50 percz . . 8 óra 13 percz

Banica 8 . . 32 . . 5 . . 8 . . 37 . .

42. sz. őrház, merisori hídhoz 9 . . 17 . . 25 . . 9 . . 42 . .

Római várrom Krivádiáig mellett 9 . . 52 . . 143 . . 12 . . 15 . .

Banica 12 . . 57 . . 8 . . 1 . . 5 . .

Petrozsény 12 . . 57 . . 8 . . 1 . . 5 . .

Pesten, 1871. május hóban.

426—2—2

2405/1871. sz. 441—1—3

Hirdetmény.

Mindazok, kik a néhai özv. Wirtits Mátyásné született Török Rozália után maradt és aradi telekjkyben 2372. sz. a. felvett Arad Per nyárában sarló-utczában 56. sz. a. fekvő hagyatéki fekvőségre örökösödési joggal birnak, ezennel felhivatnak, hogy ebbeli jogukat 45 nap alatt érvényesítsék, minthogy különben a most érintett hagyatéki fekvőség tulajdona özv. Hadanyák Józsefné, született Wirtits Erzsébetnek és Monti Fülöpné született Wirtits Aloisának fog átadatni, illetleg a nevükre bekebelezeteni.

Arad, 1871. április 25-én tartott városi polg. törvényszéke, mint birtokbíróság üléséből.

Szekulits János,

főbíró.

Biris Gergely,

aljegyző.